

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

за освітньою програмою професійного спрямування

«Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему: **«ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСОВО-
ЕКОНОМІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ
ТОВ «ЕПІЦЕНТР К»)»**

Виконавець:

студентка ФЕУП

Цибулова Юлія Іванівна _____

Науковий керівник:

к.е.н, доцент

Доброва Наталя Василівна _____

Одеса – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ОЗДОРОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Поняття та сутність фінансово-економічного оздоровлення підприємства.....	6
1.2. Фактори та умови, що визначають необхідність фінансово-економічного оздоровлення підприємства.....	12
1.3. Характеристика методів оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «ЕПІЦЕНТР К».....	26
2.1. Характеристика діяльності підприємства ТОВ «Епіцентр К».....	26
2.2. Оцінка фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К».....	32
2.3. Місце підприємства ТОВ «Епіцентр К» за показниками фінансово-економічного стану серед підприємств торгівельної галузі.....	49
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	61
3.1. Основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства.....	61
3.2. Розрахунок та аналіз інтегрального показника оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К».....	68
3.3. Розробка антикризової програми ТОВ «Епіцентр К».....	73
ВИСНОВКИ.....	84
Список використаних джерел.....	88

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обґрунтована необхідністю швидкої адаптації підприємств до швидких змін економічного середовища.

Кінцевою метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку. Аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності набуває суттєвого значення через мінливість зовнішнього середовища підприємств: так, у 2020-2021 рр. підприємства мали адаптуватися до нових ринкових умов, зміна яких обумовлена впливом COVID-19, проте у 2022 році підприємства України змушені були працювати за умов воєнного стану, що впливало на більшість сфер діяльності підприємств: торгівлю, обмежену зменшенням доходів населення, логістику, зміни якої обумовлені руйнуванням дорожньої інфраструктури та впливом комендантської години, маркетингові заходи через неможливість організувати масові зібрання людей.

Важливим є аналіз фінансово-економічного стану підприємств роздрібною торгівлі, оскільки торгівельна галузь є важливою складовою економіки України після виробничої галузі з точки зору створення робочих місць, розширення обігу товарів, розвитку споживчого ринку та підвищення податкових надходжень. Вона також сприяє розвитку інфраструктури та виступає як канал розподілу для продукції різних галузей, підтримуючи їхній розвиток та сприяючи загальному економічному зростанню. Головним завданням фінансово-економічного аналізу є виявлення можливостей щодо оптимізації господарської діяльності підприємства та подальше підвищення її ефективності та розробка стратегії із зазначенням спрямованості діяльності підприємства із урахуванням наявних проблем у діяльності підприємства та його можливостей в умовах обмеженості ресурсів.

Мета кваліфікаційної роботи – теоретичні, методичні та прикладні аспекти економічного обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи реалізується через виконання завдань:

- 1) визначити поняття та сутність фінансово-економічного оздоровлення підприємства;
- 2) дослідити фактори та умови, що визначають необхідність фінансово-економічного оздоровлення підприємства;
- 3) охарактеризувати методи оцінки доцільності фінансового оздоровлення підприємства;
- 4) надати характеристику діяльності підприємства ТОВ «Епіцентр К»;
- 5) провести оцінку фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»;
- 6) визначити місце підприємства ТОВ «Епіцентр К» за показниками фінансово-економічного стану серед підприємств торгівельної галузі;
- 7) охарактеризувати основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства;
- 8) розрахувати та проаналізувати інтегральний показник оцінки фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»;
- 9) розробити антикризову програму діяльності ТОВ «Епіцентр К».

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування шляхів фінансово-економічного оздоровлення ТОВ «Епіцентр К».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних аспектів процесу фінансово-економічного оздоровлення підприємства.

Методи дослідження. Під час виконання кваліфікаційної роботи були використані такі методи, як методи логічної абстракції (аналіз і синтез), методи економіко-статистичного аналізу (табличний, графічний), маркетингові методи (матриця SWOT-аналізу). Розрахунки за моделями оцінки фінансового стану підприємств роздрібної торгівлі були проведені з використанням такого програмного продукту, як «Microsoft Office Excel».

Інформаційною базою дослідження є наукові публікації, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, дані звітності підприємств та джерела Інтернет-ресурсу.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 95 сторінок. Основний зміст викладено на 87 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 10 рисунків.

Публікації та апробація результатів дослідження. Результати дослідження апробовані на IX Міжнародній науково-практичній конференції «Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи» (22-23 вересня 2023 року).

Доброва Н.В., Цибулова Ю.І. Методи оптимізації господарської діяльності у сфері роздрібної торгівлі під час воєнного стану. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: зб. матеріалів IX Міжнар. наук.-практ. конф. 22-23 вересня 2023 р. Одеса, 2023. С. 100-102 [1, с. 100-102].

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду теоретичних, методичних та прикладних аспектів економічного обґрунтування методів фінансово-економічного оздоровлення підприємства роздрібної торгівлі ТОВ «Епіцентр К» у кваліфікаційній роботі зроблені наступні висновки.

1. Санація є важливою ланкою економічної політики підприємства, оскільки відіграє ключову роль у подоланні кризи та відновленні економічної стабільності та розвитку підприємства. Санація є доцільною, якщо є підстави вважати, що проведення певних заходів дозволить відновити певний рівень фінансової стабільності та продовжити діяльність підприємства.

2. Найчастіше кризи класифікуються залежно від середовища їх виникнення: зовнішнього (виникнення не залежить від діяльності підприємства) та внутрішнього (підприємство може безпосередньо впливати на причину виникнення кризи). Здебільшого причинами кризи вітчизняних підприємств з переліку зовнішніх факторів є наслідки економічного спаду, внутрішніх факторів - некомпетентні рішення з боку керівництва, невмотивованість персоналу, збитковість, спричинена не конкурентоспроможністю товарів, суттєве збільшення витрат виробництва.

3. Одним з визначальних факторів ступені успішності фінансово-економічного оздоровлення є своєчасність діагностики фінансово-економічного стану об'єкту дослідження. Найбільш простими методиками фінансово-економічного стану підприємства є коефіцієнт Бівера, модель Альтмана, модель Таффлера та модель Спрінгейта, проте існують і більш комплексні методи. У випадку визначення фінансово-економічного стану досліджуваного об'єкта або окремих його показників як незадовільних, розробляється план фінансового оздоровлення підприємства.

4. Компанія «Епіцентр К» є мережею сучасних будівельно-господарських гіпермаркетів, які відзначаються розгалуженим асортиментом товарів та високими стандартами обслуговування, що відповідають європейським нормам. Основний вид діяльності за КВЕД: 47.78. Роздрібна торгівля іншими невживаними товарами в спеціалізованих магазинах. Компанія інтенсивно розширює мережу концептуальних магазинів, які розташовані всередині торгових центрів. Складовою структурою групи компаній є Epicentr Ceramic Corporation, що об'єднує потужні заводи з виробництва керамічної плитки, аграрний напрям «Епіцентр К» – «Епіцентр Агро».

5. Активи ТОВ «Епіцентр К» збільшувалися протягом аналізованого періоду 2020-2022 рр. Сума джерел активів ТОВ «Епіцентр К» збільшилась на 9500039 тис грн на кінець 2021 року порівняно за кінцем 2020 року та на 8329568 тис грн на кінець 2022 року порівняно з кінцем 2021 року і склала 62354998 тис грн.

Нормативне значення коефіцієнту Бівера $\geq 0,2$, що свідчить про незадовільну структуру балансу ТОВ «Епіцентр К». За моделлю Альтмана ТОВ «Епіцентр К» знаходиться у зоні фінансового ризику, оскільки протягом аналізованого періоду показник $Z < 1,8$, а також має негативну тенденцію до зменшення. За багатофакторної моделі оцінки фінансового стану ФСП $< 0,442$, що означає, що ТОВ «Епіцентр К» характеризується кризовим станом.

6. Найбільші підприємства-конкуренти ТОВ «Епіцентр К» роздрібною торгівлі згідно показників чистого доходу – це ТОВ «АТБ-Маркет», ТОВ «Сільпо-фуд», ТОВ «МЕТРО Кеш енд Кері Україна», ТОВ «Фора», ТОВ «Розетка.УА». Через вплив воєнного стану усі підприємства, окрім ТОВ «Розетка.УА» мають зниження коефіцієнту Бівера у 2022 р. Найвищі показники коефіцієнту Бівера має ТОВ «АТБ-Маркет». Згідно моделі Альтмана фінансово стійкими є тільки ТОВ «АТБ-Маркет» та ТОВ «Розетка.УА», оскільки вони мають показники $Z > 2,9$ впродовж розглянутих років.

Досліджуване підприємство ТОВ «Епіцентр К» має досить високі значення за показниками коефіцієнту Бівера, проте за показниками платоспроможності за моделлю Альтмана ТОВ «Епіцентр К» знаходиться у зоні фінансового ризику, оскільки підприємство має значні обсяги зобов'язань у структурі формування джерел активів та низькі обсяги оборотних активів порівняно із обсягами зобов'язань.

7. Важливо розробляти і реалізувати збалансовані та адаптовані до конкретних умов заходи для досягнення стійкого фінансового успіху підприємства. Основні методи покращення фінансово-економічного становища підприємства: підвищення ефективності виробничих процесів, управління витратами, фінансове планування та бюджетування, оптимізація капітальної структури, управління ризиками, ефективне управління оборотним капіталом підприємства.

8. Значення інтегрального показника ТОВ «Епіцентр К» відповідає за рівнем фінансового стану є достатнім для виконання своїх зобов'язань, а ймовірність дефолту незначна. Згідно отриманих результатів розрахунку інтегрального показника фінансового стану, фінансовий стан ТОВ «Епіцентр К» можна охарактеризувати наступним чином: стабільність господарських операцій, здатність генерувати прибуток та підтримувати позитивний грошовий потік, доступ до фінансових ресурсів. Проте ТОВ «Епіцентр К» має і слабкі сторони, політика яких потребує перегляду: нераціональне управління оборотними активами, високий рівень заборгованості, недостатня стійкість до зовнішніх економічних умов.

9. Напрями поліпшення фінансово-економічного стану ТОВ «Епіцентр К»: аналіз ризиків, особливо економічних (включає безпеку працівників та клієнтів, постачання та логістику, репутаційні ризики, зміни в споживчому попиті, технологічні загрози); зменшення витрат, пов'язаних із високою плинністю кадрів на підприємстві (включає професійний розвиток та кар'єрні можливості,

поліпшення клімату організації та корпоративної культури, оптимізацію процесу підбору персоналу, аналіз причин плинності, готовність до змін); адаптацію асортименту та ціноутворення (включає аналіз зміни попиту, оптимізацію асортименту, гнучке ціноутворення, комунікацію з клієнтами). Впровадження та підтримання зазначених заходів може вимагати пошук нових джерел кредитування, що включає ретельний аналіз фінансових потреб підприємства, активний пошук потенційних інвесторів та розробку привабливих інвестиційних пропозицій, що враховують воєнний конфлікт та його вплив на ринок, та взаємодію з фінансовими інституціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Добрава Н.В., Цибулова Ю.І. Методи оптимізації господарської діяльності у сфері роздрібної торгівлі під час воєнного стану. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*: зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф. 22-23 вересня 2023 р. Одеса, 2023. С. 100-102. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/16872/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B2%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%9E%D0%9D%D0%95%D0%A3%202023.pdf> (дата звернення: 20.05.2023).
2. Федоренко І. А., Сисоев В. В., Самохіна С. С. Обґрунтування вибору стратегії фінансового оздоровлення промислового підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2021. № 64. С. 79-83. URL: http://bses.in.ua/journals/2021/64_2021/15.pdf (дата звернення: 20.05.2023).
3. Новик І. В. Фінансова санація в системі забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/85.pdf (дата звернення: 20.05.2023).
4. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 20.05.2023).
5. Мегеря А. Досудова санація, або Рятівна соломинка для боржника. *Юридична газета online*. 2021. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/dosudova-sanaciya-abo-ryativna-solominka-dlya-borzhnika.html> (дата звернення: 20.05.2023).

6. Пігуль Н. Г., Семенець В. П. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економіка та суспільство*. 2020. № 21. С. 86-92. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/34/33> (дата звернення: 20.05.2023).
7. Новик І. В. Санація підприємства як чинник його фінансово-економічної захищеності. *Економіка та суспільство*. 2021. № 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/410/397> (дата звернення: 20.05.2023).
8. Лащик І. І. Особливості фінансового оздоровлення підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2022. № 65. С. 77-83. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/65_2022/16.pdf (дата звернення: 20.05.2023).
9. Румик І. І., Пилипенко О. О. Антикризове управління при реалізації санаційних заходів підприємства. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2021. № 3 (63). С. 51-60. URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/427/455> (дата звернення: 20.05.2023).
10. Кальченко О. М. Санація як спосіб запобігання банкрутству підприємств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 1 (21). С. 220-228. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/211434/211467> (дата звернення: 20.05.2023).
11. Боднар О. А., Гринчук Ю. В., Бережанський С. О. Особливості фінансування санаційних заходів. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 39–44. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-07) (дата звернення: 20.05.2023).
12. Кривов'язюк І. В. Антикризове управління підприємством : навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. Київ : Видавничий дім “Кондор”, 2020. 396 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0052180.pdf> (дата звернення: 20.05.2023).

13. Жукова Т. А., Басанець І. В., Плікус І. Й. Антикризове управління в забезпеченні фінансової безпеки бізнесу. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2021. № 1. С. 58-67. URL: https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/1_2021/7.pdf (дата звернення: 20.05.2023).

14. Лесюк А. С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2020/17.pdf (дата звернення: 20.05.2023).

15. Мельник А. О., Захарова Ю. І. Аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства. *Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. № 2 (25). С. 252-257. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/25_2020/39.pdf (дата звернення: 17.07.2023).

16. Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 2. С. 7-13. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/05/2022-es-21-01.pdf> (дата звернення: 17.07.2023).

17. Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара : Наказ Міністерства фінансів України від 14.07.2016 № 616. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16> (дата звернення: 21.09.2023).

18. ТОВ «Епіцентр К». *Marketplace.ub.ua*. URL: <https://epicentr.ub.ua/> (дата звернення: 21.09.2023).

19. YouControl – повне досьє на кожну компанію України. URL: <https://youcontrol.com.ua> (дата звернення: 21.09.2023).

20. Епіцентр – національна мережа торгоельних центрів. URL: <https://epicentrk.ua> (дата звернення: 21.09.2023).
21. Манько С. Оборона, медицина, спорт і освіта — основні напрямки благодійності групи компаній "Епіцентр". *Delo.ua*. 2022. URL: <https://delo.ua/retail/oborona-medicina-sport-i-osvita-osnovni-napryamki-blagodiinosti-grupi-kompanii-epicentr-404980/> (дата звернення: 21.09.2023).
22. Бурка О., Константюк Н. Ефективне управління активами підприємства та їхній вплив на структуру фінансових ресурсів підприємства. *Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному рівнях* : зб. наук. пр. V міжнар. наук.-практ. конф. 30 жовтня 2023 р. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. С. 31-34. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32971> (дата звернення: 09.10.2023).
23. Кравченко В. Види активів підприємства. *LivingFo*. 2022. URL: <https://livingfo.com/vydy-aktyviv-pidpriumstva/> (дата звернення: 09.10.2023).
24. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонюк А. В. Теоретичні аспекти аналізу складу, структури активів та джерел їх фінансування. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 64-69. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/14.pdf (дата звернення: 09.10.2023).
25. Джерела формування активів підприємства та їх характеристика. *Економіка: теорія та практика*. URL: <http://www.ekonomikam.com/ecfins-235-1.html> (дата звернення: 17.10.2023).
26. Хохлов М. П., Щербань О. Д., Крилова М. А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку. Економіка та управління підприємствами*. 2019. № 31. С. 409-414. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/31_2019_ukr/63.pdf (дата звернення: 17.10.2023).

27. Показники рентабельності підприємства. *Fin-Admin*. URL: <https://fin-admin.com/ua/fnansovij-analz/43-pokazniki-rentabelnost-pdprimstva.html> (дата звернення: 17.10.2023).

28. “АТБ”, “Сільпо” та інші: топ-10 українських ритейлерів за виторгом у 2022-му. *Ukrainian Council of Shopping Centers*. 2023. URL: <https://www.ucsc.org.ua/atb-silpo-ta-inshi-top-10-ukrayinskyh-rytejleriv-za-vytorgom-u-2022-mu/> (дата звернення: 17.10.2023).

29. Маранчук М. Виторг найбільших ритейлерів за 2022 рік досяг 398,7 млрд грн, підрахував Опендатабот. Понад 50% цієї суми – у «АТБ», «Сільпо» та «Епіцентрі». *Forbes*. 2023. URL: <https://forbes.ua/news/vitorg-naybilshikh-riteyleriv-za-2022-rik-dosyag-3987-mlrd-grn-pidrakhuvav-opendatabot-ponad-50-tsiei-sumi-u-atb-silpo-ta-epitsentr-29092023-16351#:~:text=%D0%92%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3%20%D0%BD%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D1%88%D0%B8%D1%85%20%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2%20%D0%B7%D0%B0%202022,%C2%AB%D0%A1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BF%D0%BE%C2%BB%20%D1%82%D0%B0%20%C2%AB%D0%95%D0%BF%D1%96%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D1%96%C2%BB> (дата звернення: 17.10.2023).

30. Як Rozetka «вмикалася» в лідери. *Finance.ua*. URL: <https://new.finance.ua/ua/30-rokiv-nezalezhnosti/rozetka> (дата звернення: 01.11.2023).

31. Юрій Е. О., Руснак Т. В. Шляхи покращення фінансового стану підприємства в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 560-565. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/85.pdf (дата звернення: 16.11.2023).

32. Григораш О. В., Булигіна Д. О. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємств. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 6(11). С. 154-

158. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/6_11_uk/30.pdf (дата звернення: 16.11.2023).

33. Александрова С. А., Світлічна В. Ю., Кравцова С. В. Особливості і проблеми управління витратами у сфері гостинності. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1965> (дата звернення: 16.11.2023).

34. Чаюн І. О. Актуальні проблеми бюджетного управління діяльністю підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. № 14. С. 564-568. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/14_ukr/79.pdf (дата звернення: 16.11.2023).

35. Варченко О. М., Артимонова І. В., Холоденко Н. І. Оптимізація структури капіталу як інструмент управління вартістю молокопереробних підприємств. *Економіка та управління АПК*. 2021. № 1. С. 111-124. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/6090/1/optymizaciya_struktury.pdf (дата звернення: 16.11.2023).

36. Ріщук Л. І., Микитюк Н. Є. Організація системи управління ризиками на промислових підприємствах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 23. С. 296-299. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/58.pdf> (дата звернення: 16.11.2023).

37. Чуприна Х. М., Валяев О. В., Деркач А. Є. Удосконалення системи управління оборотними активами підприємства на базі концепції Just in Time. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/391> (дата звернення: 16.11.2023).

38. Панасюк Б. М., Шулик Ю. В. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. *Науковий блог Національного університету «Острозька академія»*. 2019. URL: <https://naub.oa.edu.ua/otsinka-ta-shlyahy-pokrashhennya-finansovo/> (дата звернення: 21.11.2023).

39. Андренко О. А., Краївська І. А., Мордовцев С. М. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємств із використанням інформаційних технологій. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2471/2390> (дата звернення: 21.11.2023).

40. ROA – рентабельність активів. *Фондовий ринок та біржі*. 2020. URL: <https://ukrfondrinok.com/dovidnyk/slovnyk/76-roa#:~:text=ROA%20%D1%94%20%D0%BA%D0%BE%D0%B5%D1%84%D1%96%D1%86%D1%96%D1%94%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BC%20%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B2,%D1%81%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B0%2C%20%D0%B2%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%B0%D1%8E%D1%87%D0%B8%20%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%BD%D1%96%20%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F> (дата звернення: 21.11.2023).

40. Коефіцієнт оборотності оборотних активів. *AnalizUA – Фінансово-господарський аналіз підприємства*. URL: <https://analizua.com/slovnik-ekonomichnikh-terminiv/292-oborotnist-oborotnikh-aktiviv> (дата звернення: 21.11.2023).

42. Кіріченко Н. Програма антикризових заходів діяльності підприємства. *International Technology Transfer Association*. 2019. URL: <https://itta.info/programa-antikrizovix-zahodiv-diyalnosti-pidpriyemstva/> (дата звернення: 21.11.2023).

43. Громов О. Ефективний SWOT-аналіз: що це таке, матриця та найкращі приклади для різних ніш бізнесу. *Weblium*. 2021. URL: <https://ua.weblium.com/blog/efektivnij-swot-analiz-zaporuka-uspihu-vashogo-biznesu-najkrashi-prikladi-dlya-riznih-nish-biznesu> (дата звернення: 21.11.2023).

44. Оголь А. SWOT-аналіз із прикладами. *eSputnik*. 2021. URL: <https://esputnik.com/uk/blog/swot-analiz-iz-prikladami> (дата звернення: 21.11.2023).
45. Сорока О. В., Шинкевич І. А. Основні мотиви плинності кадрів на сучасних українських підприємствах роздрібно́ї торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3055/2976/> (дата звернення: 21.11.2023).
46. Скоробогатова Н. Є., Товкачова А. С., Федоренко К. В. Методи управління економічними ризиками в умовах воєнного стану. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи* : зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 08 груд. 2022 р. Київ, 2022. С. 195-196. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52523> (дата звернення: 21.11.2023).
47. Реқун Г. П., Філіна К. В. Основні причини плинності персоналу на підприємствах роздрібно́ї торгівлі. *Бізнес Інформ*. 2020. № 3. С. 430-436. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2020-3_0-pages-430_436.pdf (дата звернення: 21.11.2023).
48. Оганесян А. Технологічне майбутнє маркетів. *Економічна правда*. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/5/699826/> (дата звернення: 21.11.2023).
49. Могилова А. Ю., Шибун М. О. Управління асортиментом торгового підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2020/5.pdf (дата звернення: 21.11.2023).
50. Ігнатюк В. В., Малахова Ю. А., Сукманюк В. М. Сучасні джерела фінансування інвестиційних потреб підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 2 (19). С. 98-102. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/19.pdf (дата звернення: 21.11.2023).